

**Devlet Bakanı ve Başbakan
Yardımcısı Sayın Ali Babacan'ın
Konuşma Metni**

2010 I. YOİKK Toplantısı

11 Mart 2010

Saygıdeğer Üyeler, Çok Değerli Katılımcılar, Değerli Basın Mensupları,

Sizleri saygıyla selamlıyorum.

Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu'nun (YOİKK) 14. toplantısına hepiniz hoş geldiniz.

YOİKK, yatırım ortamının iyileştirilmesinde belirleyici bir platform olma görevini başarıyla sürdürmektedir. Bugünkü toplantıda, 2009 yılında yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik yürütülen çalışmaları değerlendirmek ve 2010 yılı eylem planı kapsamında önümüzdeki dönemde gündemimizde yer alabilecek konuları belirlemek üzere bir araya geldik.

Çok Değerli Konuklar,

2007 yılından bu yana küresel finans piyasalarında yaşanmakta olan kriz, dünya çapında bir ekonomik daralmayı beraberinde getirmiş, küresel üretim ve ticaret 2. Dünya Savaşı'ndan sonraki en büyük düşüşünü yaşamıştır. Böylesine zor bir dönemde Türkiye, hazırladığı Orta Vadeli Program ile krizden çıkış stratejisini ortaya koyan ilk ülkelerden birisi olmuştur.

İhtiyatlı ve öngörülebilir ekonomi politikalarımız neticesinde Türkiye'nin kredi notu, Orta Vadeli Programımızı açıkladığımız günden itibaren, dört ayrı kuruluş tarafından artırılmıştır. Bu gelişmeler önümüzdeki dönemde gerek doğrudan yatırımları gerekse portföy yatırımlarını olumlu olarak etkileyecektir.

Türkiye bu yıl ve önümüzdeki dönemde Avrupa'da en hızlı toparlanacak, en yüksek oranda büyüme rakamına sahip olacak ülkeler arasında da gösterilmektedir. Özellikle 2003 yılından sonra Türkiye'nin uluslararası yatırımcılar nezdindeki algısında yaşanan sıçrama açık şekilde görülmektedir. 2002-2009 yılları arasında Türkiye'de gerçekleştirilen toplam doğrudan yatırım 84 milyar ABD Dolarına ulaşmıştır.

2009 için ülkelerin doğrudan sermaye akışı açısından karşılaştırmalı verileri henüz yayımlanmadığı için elimizde 2008 verileri var. Türkiye, 2008 yılında çektiği 18,2 milyar ABD Doları tutarındaki uluslararası doğrudan yatırım ile en fazla yatırım çeken ülkeler sıralamasında 2007 yılına göre 5 sıra yükselerek dünya genelinde 20. sırada yer almıştır. Gelişmekte olan ülkeler arasında ise 2008 yılında 9. sıradadır.

Ekonomik kriz çok uluslu şirketlerin yatırım kararlarını ve imkanlarını olumsuz etkilemiştir. Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) tahminlerine

göre, dünyada 2009 yılı uluslararası doğrudan yatırım akımlarının 2008 yılına göre yüzde 39'luk azalışla 1,7 trilyon ABD Doları seviyesinden 1 trilyon ABD Doları seviyesine düşmesi beklenmektedir. Gelişmekte olan ülkelerdeki uluslararası doğrudan yatırım girişlerinde ise 6 yıllık bir yükseliş döneminin ardından 2009 yılında bir önceki yıla göre yüzde 35'lik bir azalma öngörülmektedir. Bu durum, Türkiye'ye yapılan uluslararası doğrudan yatırımlara da yansımış ve 2009 yılında Türkiye'ye yapılan uluslararası doğrudan yatırımlar 7,6 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

Uluslararası kuruluşlar tarafından yayımlanan endeks ve göstergeler de sağlanan ilerlemenin değerlendirilmesi açısından son derece önemlidir. Son yıllarda gerek makroekonomik dengenin korunması amacıyla alınan önlemler, gerekse gerçekleştirilen yapısal reformlar uluslararası yatırım yeri endekslerinde de kendini göstermektedir.

Ülkemizin 2005 yılından itibaren uluslararası yatırım yeri endekslerinde gösterdiği gelişime bakıldığında, Heritage vakfı tarafından yayımlanan Ekonomik Bağımsızlık Endeksinde 45, Forbes Dergisi tarafından yayımlanan İş Yapmak İçin En İyi Ülkeler Endeksinde 20, Dünya Bankası tarafından yayımlanan İş Yapma Kolaylığı Endeksi'nde 11 ve Dünya Ekonomik Forumu tarafından yayımlanan Küresel Rekabet Gücü Endeksi'nde 10 basamak ilerleme sağlandığı görülmektedir. Ancak, geçmiş yıllar için önemli birer performans göstergesi niteliğindeki bu sonuçlar, önümüzdeki dönemde Türkiye için hedeflediğimiz yatırım ortamına ulaşmamız için daha da ileriye götürülmelidir.

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı, Uluslararası Finans Enstitüsü (IIF) gibi uluslararası kuruluşlar krizin etkisini kaybetmesiyle 2010 ve 2011 yıllarında gelişmekte olan piyasalara uluslararası doğrudan yatırım akımlarında artış öngörmektedir.

Uluslararası Finans Enstitüsü tarafından Ocak ayında yayımlanan tahminlere göre 2010 yılında gelişmekte olan ülkelere uluslararası doğrudan yatırım akımlarının 2009 yılına göre yaklaşık yüzde 33 oranında artması; Türkiye'nin de içinde bulunduğu Avrupa'daki gelişmekte olan ülkeler grubunda gerçekleştirilecek uluslararası doğrudan yatırımların ise yüzde 56 oranında artış göstermesi beklenmektedir.

Değerli Katılımcılar,

Küresel kriz nedeniyle yatırımlara aktarılan fonlardaki düşüş ve kriz sonrası dönemde yatırımlara ilişkin artış beklentisi, ülkeler arasında yatırımlardan daha fazla pay almaya yönelik rekabeti artırmıştır. Özellikle, gelişmekte olan ülkeler ekonomik kalkınmalarını

gerçekleştirmek, işsizliği azaltmak ve teknolojik gelişmişlik düzeyini yükseltmek amacıyla daha fazla yatırıma ihtiyaç duymaktadır.

Artan bu rekabet, ülkelerin yatırım ortamlarını iyileştirme faaliyetlerinin önemini de kaçınılmaz bir şekilde ön plana çıkarmıştır. Yatırım ortamının kalitesi, yatırım yapma kararını etkileyen önemli bir faktör haline gelmiştir.

Bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum. Dünya Bankası Yabancı Yatırım Danışmanlık Servisi (FIAS) tarafından çeşitli ülkelerde yatırım ortamını iyileştirmeye yönelik uygulanan proje sayısı 2004 yılında 60 iken 2008 yılında 108'e, 2009 yılında da 224'e ulaşmıştır. Dünya Bankası Doing Business Raporlarına göre 2008/2009 dönemi, Raporun ilk kez yayımlandığı 2004 yılından itibaren en çok reform gerçekleştirilen dönemdir. Doing Business Raporu'na göre Haziran 2008-Mayıs 2009 tarih aralığında bir önceki yıla oranla reform sayısında yüzde 20 artış gerçekleşmiş ve bu dönemde 131 ülkede 287 reform hayata geçirilmiştir.

Değerli Basın Mensupları,

Yatırım ortamının iyileştirilmesi çalışmalarına özel önem veren Hükümetimiz, kamu ve özel sektör diyalogunun, işbirliğinin başarılı bir örneği olan YOİKK platformu kapsamında yürütülen çalışmalara büyük önem vermektedir.

Bildiğiniz gibi, son 3 yıldır YOİKK çalışmalarını gerçek performansımızı şeffaf bir şekilde ortaya koymak üzere eylem planları üzerinden yürütüyoruz. Geçtiğimiz yıl 11 Ocak tarihinde özel sektör temsilcilerimizle Kızılcahamam'da bir araya gelerek 2009 yılı Eylem Planlarını belirledik. Eylem planları çerçevesinde yıl boyunca çalışan Komitelerimiz yatırımcılarımızın önündeki idari ve bürokratik engelleri azaltmaya yönelik birçok önemli çalışmayı tamamlamıştır. 2009 yılı eylem planlarında yer alan 107 eylemin 51'i gerçekleştirilmiştir.

2009 yılı eylem planları kapsamında tamamlanan çok sayıda eylemden birkaç tanesini sizlerle paylaşmak istiyorum:

- Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ile yeni teşvik sistemi yürürlüğe girmiştir. Yeni teşvik sisteminin uygulamada olduğu 2009 yılının ikinci yarısı boyunca 1.523 adet teşvik belgesi düzenlenmiştir.

Teşvik belgeleri kapsamında öngörülen sabit yatırım tutarı 22,5 milyar Türk Lirasıdır. Bu tutar, Temmuz-Aralık 2009 döneminde bir önceki seneye göre yüzde 35'lik bir artışa

işaret etmektedir. 22,5 milyarlık yatırımın 12,7 milyarı yerli firmalar, 9,8 milyarı yabancı sermayeli firmalar tarafından yapılacaktır.

2009 yılının ikinci yarısının, küresel olumsuzlukların halen devam ettiği ve yatırımcıların risk iştahının düşük olduğu bir dönem olduğunu da dikkate alırsak bu sonuçların hem belge adedi, hem de yatırım tutarı açısından oldukça memnuniyet verici olduğu söylenebilir. Ayrıca bazı illerde vergi ve sigorta primi teşvikleri uygulamak, enerji desteği sağlamak ve yatırımlara bedelsiz arsa ve arazi temin etmek suretiyle yatırım ve istihdam imkanlarını artırmayı amaçlayan 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki hakkında Kanun'un süresinin 2012 yılının sonuna kadar uzatılması da yerli ve uluslararası yatırımcılara ilave bir destek niteliği taşımaktadır.

- 5838 sayılı Kanun ile iş ortamının iyileştirilmesine yönelik istihdam ve vergi alanlarında çeşitli düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Bu kapsamda;
  - kısa çalışma ödeneğinden yararlanma koşulları iyileştirilmiş,
  - kablolu, kablosuz ve mobil internet servis sağlayıcılığı hizmetine ilişkin özel iletişim vergisi yüzde 5'e indirilmiş,
  - şahıslar tarafından yararlanılan ARGE teşvikinden şirketlerin de yararlanmasının önü açılmış,
- 5909 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile kredi kefalet sisteminin geliştirilmesine yönelik adımlar atılmıştır.
- 5891 sayılı Kanun ile imalat sanayi sektörünün yanı sıra hizmet ve ticaret sektörlerinde faaliyet gösteren işletmelerin de KOSGEB desteklerinden yararlanmasına imkan sağlanmıştır.
- Dahilde işleme izni ile geçici ithalat rejimi kapsamında gerçekleştirilen ithalatta süre kısıtı yeniden düzenlenmiştir.
- Şirket kuruluşu ve tescil işlemlerinin elektronik ortamda yapılmasını sağlayacak olan Merkezi Tüzel Kişilik (MTK) projesinde önemli ilerlemeler kaydedilmiştir.
- Yatırımcılarımızın büyük önem verdiği fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunması konusuna yönelik markalar ve tasarımlar ile ilgili mevzuat düzenlemeleri hazırlanmıştır.

Değerli Katılımcılar,

YOİKK Teknik Komiteleri 2010 yılında da yine kamu-özel sektör işbirliği içerisinde çalışmalarına devam edeceklerdir. Teknik Komiteler, 29 Aralık tarihinde gerçekleştirilen Yönlendirme Komitesi toplantısında alınan karara istinaden 2010 yılı eylem önerilerini belirlemek üzere çalışmalar yapmış ve Komitelerin belirledikleri eylem önerileri 23 Şubat tarihindeki Yönlendirme Komitesi toplantısında değerlendirilmiştir.

Bugünkü toplantıda da YOİKK üyelerinin değerlendirmeleriyle eylem planlarına nihai hali verilecek ve YOİKK Teknik Komite 2010 yılı Eylem Planları en yakın zamanda kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Teknik Komiteler, özel sektörün ve kamunun yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik eylem önerilerini “etkililik” ve “gerçekleştirilebilirlik” açılarından tüm Komite üyelerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirmiş ve yatırım ortamının iyileştirilmesine daha fazla katkı sağlayacak ve hızla gerçekleştirilmesi mümkün olan eylemleri planlara koymuşlardır. Böyle bir yaklaşımla eylem planlarında yer alan çalışmaların hızla tamamlanması ve yatırımcıların sorunlarını çözme açısından etkili çalışmalar yürütülmesini hedefliyoruz.

Bildiğiniz üzere, yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik yürütülen faaliyetlerin diğer bir bileşeni de yatırım ortamını iyileştirme çalışmalarına uluslararası bir bakış açısı kazandırmak amacıyla 2004 yılında oluşturduğumuz Yatırım Danışma Konseyi'dir. Konsey son toplantısını 18 Haziran 2008 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirmiştir. Konsey sonuç bildirisinde yer alan tavsiye alanlarında sağlanan gelişmeleri içeren İlerleme Raporu Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanmıştır. Raporlara, YOİKK Portalından ulaşabilirsiniz.

Konsey, özel sektör temsilcisi kuruluşlarımızın başkanlarının da katılımıyla, 6. toplantısını yine Başbakanımızın başkanlığında 2010 yılı Haziran ayı içerisinde gerçekleştirecektir.

Değerli Basın Mensupları,

Yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik hayata geçirilen reformların iş dünyası üzerindeki etkisinin ölçülmesi önem verdiğimiz bir husustur. Zira, performans değerlendirmesi yapmak yürütülecek çalışmalara ilişkin öncelik belirlenmesi açısından gereklidir. Bu amaçla, ilki 2007 yılında gerçekleştirilen, ikincisine ilişkin çalışmaların ise Dünya Bankası – YOİKK işbirliğiyle sürdürüldüğü Yatırım Ortamı Değerlendirmesi

çalışmasının, yatırım ortamının iyileştirilmesinde sağlanan ilerlemenin değerlendirilmesi açısından önemli olduğunu düşünüyoruz.

2009 yılı içerisinde, Dünya Bankası tarafından hazırlanmakta olan Türkiye Yatırım Ortamı Değerlendirmesi 2009 Raporu'na, YOİKK platformu tarafından aktif destek sağlanmıştır. Bu çalışmalarda özel sektörümüzün de önemli katkısı olmuş, Dünya Bankası uzmanları ile gerçekleştirilen gerek Yönlendirme Komitesi, gerek yuvarlak masa toplantıları gerekse ikili görüşmelerde özel sektörün bakış açısı ve tespitleri çalışmalara yansıtılmıştır.

2010 yılının ilk çeyreğinde kamuoyu ile paylaşılacak olan çalışmanın sonucunda ortaya çıkacak tespit ve öneriler YOİKK üyesi kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülecek çalışmalara girdi sağlayacak; performans ölçümüne önemli katkılarda bulunacaktır.

Değerli Katılımcılar ve Sevgili Basın Mensupları,

Dünyadaki yatırım ortamını iyileştirme çalışmaları alanındaki başarı örnekleri incelendiğinde de, sağlanan başarıların temelinde makroekonomik ve siyasi istikrarın yanı sıra kamu ve özel sektör işbirliğinin artırılmasının ne kadar etkili olduğu görülmektedir. Özel sektör odaklı bir büyüme modeli çerçevesinde verimlilik ve istihdam artışının sağlanması için özel sektörün ihtiyaç ve beklentileri ile kamu politikalarının uyumlu olması büyük önem taşımaktadır.

Kamu ve özel sektör arasında sağlanan bu işbirliğinin devam ettirilmesi, hem makroekonomik dengeler hem de yapısal reformların başarı ile sürdürülebilmesi açısından önemlidir. İstikrarlı ve öngörülebilir bir yatırım ortamı sağlamaya, iş dünyasının karşılaştığı idari ve bürokratik engelleri azaltmaya, yatırımları teşvik etmeye yönelik yürüttüğümüz tüm bu anlattığımız çalışmalar ile Türkiye, yatırımcılara birçok imkan sağlamaktadır.

Bu aşamada ise kamu ve özel sektör bu sürecin yükünü beraberce paylaşacaklardır. Bizlerin yatırımcıların problemleri hakkında fikir sahibi olmamız ve bu problemlere en kısa sürede çözüm üretmemiz, Türkiye'nin kalkınması ve sürdürülebilir büyümesinin devamlılığı için esas teşkil etmektedir. Bu nedenle yatırımcılar ile uygulayıcılar arasındaki işbirliğinin sürekliliği ve iletişimin sıcak tutulmasının önemi daha da artmaktadır. Türkiye'nin yatırımcıların nabzını tutan, her platformda yatırımcıların problemlerine çözüm arayan, etkili ve verimli çalışan özel sektör temsilcisi kuruluşlara ihtiyacı vardır.

Göreve geldiğinden bu yana Hükümetimiz, ekonominin önündeki yapısal engelleri ortadan kaldırmak amacıyla somut eylem planları ortaya koymuş ve bu alanda gereken adımları kararlılıkla atmıştır. Önümüzdeki dönemde de yapısal reformların en önemli

bileşenlerinden olan yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik çalışmalarımız da özel sektörümüzle birlikte yapacağımız çalışmalar çerçevesinde aynı kararlılık içerisinde devam edecektir.

Türkiye'yi hem ulusal hem de uluslararası yatırımcılar açısından cazip bir yatırım merkezi haline getirmek, ülkemizin rekabet gücünü artırmak, ihracatı, istihdamı ve sürdürülebilir bir büyümeyi sağlayacak bir yatırım ortamını sağlamak temel hedefimiz olmaya devam edecektir.

Sözlerime son vermeden önce Türkiye'de yatırım ortamının iyileşmesi için hep birlikte gayret gösterdiğimiz YOİKK üyesi kurum ve kuruluşların temsilcilerine bir kez daha teşekkür etmek istiyorum. Bugün gerçekleştireceğimiz toplantının ülkemiz için verimli sonuçlar doğuracağına inanıyor ve hepinizi saygı ile selamlıyorum.